

ANIVERSAREA TEATRULUI MAGHIAR DE STAT DIN CLUJ

Teatrul Maghiar de Stat din Cluj a fost creația unor apostoli îndrăgostiți de cultură, puțini la număr, care aveau idealuri mărețe, dar posibilități reduse; această instituție, adusă pe lume prin îndepărtatul îndemn al cuceririlor europene, se zbatea ca o barcă pe valurile mizeriei materiale. Dacă a rămas totuși pe linia de plutire, acest lucru se datorește faptului că puținii ei sprijinitori au dus pentru aceasta, întotdeauna, o luptă supraomenească.

E îmbucurător să constai că întreprinderea restrinsă de altădată, această barcă ce plutea pe valurile unei existențe nesigure, își sărbătorește astăzi aniversarea într-un liman atât de sigur, îngrijită de colectivitatea socialistă, fiind o înflori-toare instituție de stat a Republicii Socialiste România.

Bineînțeles, ea și-a orientat activitatea, de la bun început, sub semnul artei elevate, de nivel european, al progresului, al umanismului, dar cel mai înalt nivel calitativ în dezvoltarea sa a fost atins abia când țelul, sarcina și chemarea activității sale puse în slujba valorilor general-umane au căpătat o concretizare istorică; iar aceasta înseamnă slujirea acelei realități pe care poporul român și naționalitățile care conviețuiesc alături de po-

CASA FRĂȚIEI

Kósi Patkó János

CÎTEVA DATE ISTORICE

În seara zilei de 11 noiembrie 1792 a avut loc primul spectacol al unei trupe profesionale din Ardeal, în sala de teatru a palatului Rhédei.

Date cu privire la existența unei culturi teatrale în orașul Cluj avem însă cu mult înainte. Numai că, în numeroșii ani de dominație austriacă habsburgică, în Ardeal, marea nobilime latifundiară prefera pe artiștii germani, și a trebuit să se zguduie din temelii regimul feudal, pentru ca, alături de aceștia, să-și primească dreptul la existență și comediații maghiari și pentru ca, abia la 12 martie

porul român au înfăptuit-o, sub conducerea partidului, prin actul din august 1944, prin nașterea României noi.

În această nouă realitate, în condițiile patriei socialiste, activitatea teatrului a dobândit un orizont mai larg, a căpătat un sens mai profund și a ajuns pe culmile adevăratei sale străduințe în inima și în preocupările de zi cu zi ale maseilor celor mai largi, precum și la aceea siguranță materială care putea fi oferită numai de către statul nostru socialist.

Aniversarea celor 175 de ani ai teatrului nu mai este doar sărbătoarea unui mănunchi de iubitori ai artei, ci a celor mai largi mase populare. Este cauza acelor oameni care, în cele două decenii ce s-au scurs, au putut auzi de la tribuna scenei glasul adevăratei înfrățiri; mesajul însușețitor al dramaturgilor clasici români și maghiari, al dramaturgilor contemporani din țara noastră: imnul iubirii de țară, al atașamentului față de cauza socialismului.

Partidul și guvernul nostru au rezolvat în mod exemplar problema egalității în drepturi a naționalităților, fapt consfințit și de constituția țării. Teatrul Maghiar de Stat din Cluj este unul dintre cele șase teatre maghiare de stat care fiin-

țează astăzi în țara noastră. Este o minunată confirmare a unei politici naționale consecvent marxist-leniniste, proprie politicii generale a partidului nostru. De aceea, sărbătorirea celei de a 175-a aniversări are o semnificație care trece mult dincolo de zidurile teatrului. Ea aruncă o lumină asupra acestei politici culturale, în baza căreia toți fiii țării, români, maghiari, germani sau de alte naționalități, pot contribui, în deplină egalitate de drepturi, la dezvoltarea tuturor ramurilor artei, la înflorirea vieții noastre culturale. Ei sînt părtași la bunurile materiale și spirituale ale patriei, în baza drepturilor egale și a îndatoririlor egale.

Putem, așadar, sublinia încă o dată că întreprinderea singuratică de odinioară și-a dobândit abia azi sensul cel mai deplin, în condițiile desăvîrșirii construcției socialiste.

La sărbătorile prilejuite de această aniversare clujeană făcliile frăției s-au aprins din nou pe scenă; din nou răsună cîntecul solidarității și al dragostei față de patria comună și căruia colectivul Teatrului Maghiar de Stat din Cluj îi va rămîne întotdeauna credincios.

Sütő Andras

1821, teatrul maghiar din Cluj să se bucare de un cămin definitiv al său, în strada Farkaș, clădit prin efort colectiv.

În istoria culturii maghiare acest eveniment a însemnat un important succes al purtătorilor de idei ai epocii iluministe.

Prima trupă maghiară de teatru din Cluj a fost formată, ca și alte trupe teatrale ale vremii, în cea mai mare parte, din elemente recrutate din mica nobilime, din învățăceii colegiilor aiudene și clujene, precum și din alți oameni cu o oarecare cultură. Încă de la primii pași, colectivul și-a dovedit atașamentul

față de arta realistă și, de la bun început, au fost incluse în repertoriu și operele marilor clasici ai dramaturgiei universale: Shakespeare, Goethe, Schiller, Molière. Este semnificativ că primul regizor al acestui teatru, Kótsi Patkó János, a fost și primul traducător al lui *Hamlet* și — prin interpretarea rolului titular al dramei — și-a înscris numele în istoria teatrului ca „primul mare actor tragic maghiar“.

La concursul de dramaturgie, anunțat pentru inaugurarea noului teatru, s-a prezentat și Katona József, care a scris drama de influență shakespeareană *Bánk*